

gener de 2010

QUADERN / 7

Nàufrags entre signes

ÀNGELA MOLINA

Charles Baudelaire va qualificar la fotografia d'"art narcicista", i això implicava que aquell mitjà podia ser una via per a l'autococoneixement, per a l'anàlisi del propi cos i la seva irradiació en l'espai. Un enigma que, segons paraules de Maurice Merleau-Ponty, suggereix que el cos és a la vegada vident i visible. "Ell, que mira totes les coses, també es pot mirar i reconèixer llavors en el que veu l'altre costat de la seva potència vident. Qui es veu veient, es toca tocant, és visible i sensible per a si mateix" (*El ojo y el espíritu*, Paidós, 1986).

Dues exposicions fotogràfiques indaguen en la condició humana i les possibilitats sinestèsiques aplicades a la reflexió estètica. El suis Beat Streuli (1957), a Senda, reuneix vuit imatges de format mitjà i gran de la *Série Barcelona*; la també suïssa Alexandra Navratil (Zuric, 1978) examina a les sales d'Àngels Barcelona conceptes històrics i socials sobre la percepció i les correlacions que hi ha entre cinema, arquitectura i poder.

Des de fa una dècada, i de manera aclaparadora, diversos codis atravessen la fotografia, cosa que obliga a matisar la seva referencialitat. Els nous compostos digitals, les manipulacions, tendeixen a la composició pictòrica, fins i tot als temes narratius. Alexandra Navratil dota d'un cert pictoricisme les seves construccions deliberades a base de simetries, reflexos, perspectives centrals i duplicacions, creant intencionadament una força afectiva. Els seus collages en blanc i negre sobre panells grans, com si fossin finestres davant d'un paisatge, representen espais ficticis de poder polític i també recorden els escenaris de disseny modernistes dels anys trenta, puja decoració. Però, a diferència dels vells mitjans de la pintura i la fotografia, aquests treballs no tendeixen a ubicar l'espectador en un punt, en un únic indret, ja que l'espai darrere la càmera fora de l'enquadrament sempre és present i marca el lloc d'una absència

Obra de Beat Streuli que es pot veure a la galeria Senda. / TEJEDERAS

inexorable, un lloc que la mirada sempre ha evitat.

El diptic titulat *What is Seen is Lost* es compon de dos retrats invertits i aparentment idèntics, i així el retratat ens torna la mirada. Al video *A Fraction of a Second Earlier*, observem la imatge de la càmera de filmació a través d'un mirall de forma còncava al centre de l'enquadrament en el que sembla l'estudi privat d'un científic. Navratil parteix de la

idea que la mirada sempre és topogràfica, neix en un espai i es dona en un moment referencial concret. Però va més enllà, en subvertir la idea que identifiquem la mirada de l'altre amb la mirada de la càmera, que fotografiam alguna cosa com el mirem i que l'espai circumdant apareix com una cosa natural. Doncs quan creiem que hem fotografiat el que veiem, ve la sorpresa, sempre dependent de la nostra capacitat per

reflectir el que veiem o el que hi ha. La fotografia no només és el producte d'una esteticització, ni d'un estatisme. Sempre en vol més.

A la *Série Barcelona*, Beat Streuli recorre a aquell format tan sol·licitat i banalitzat pel nou col·leccionisme que són les caixes de metacrilat que guarden la imatge d'un ésser humà *flâneur* a la gran ciutat (en aquest cas el passeig de les Rambles de Barcelona). Individus anònims sorgeixen entre la multitud i són capturats pel teleobjectiu en situacions anodines. El que li interessa a l'artista és fixar aquell instant fugaç d'una expressió darrere de la qual no hi ha res més que absència. Aproparse a aquelles cares és també descobrir el buit abismal de les ressonàncies de la metròpoli, de l'extracció de tota espessor i de la dissolució i desaparició de l'individu a l'enfora/pantalla de l'espai

Les exposicions indaguen en la condició humana i les possibilitats aplicades a la reflexió estètica

públic. La vacuïtat d'aquella substància que és la identitat.

Entre la carcassa artificial transparent i lleugera de Navratil i les imatges il·luminades per una nostàlgia mística de Streuli, és impossible ignorar que la mirada postmoderna conserva un punt potent d'intersecció on triomfa el discurs del sublim endollat als circuits tecnològics. Homes i dones naufrags entre signes.

Alexandra Navratil. *The Searchlights that Dazzled the Stars* (Els projectors de llum que van enlluernar les estrelles). Galeria Àngels Barcelona. Carrer Pintor Fortuny, 27. Barcelona. Fins al 30 de gener.

Beat Streuli. *Barcelona Series*. Galeria Senda. Consell de Cent, 337. Barcelona. Fins al 28 de gener.